میراث

لاف‌زنی در سایه تاریخ

محمدصالح‌زاده
پژوهشگر مسائل شهری

در قلب شـــهر اصفهان، جایی که تاریخ باهنر آمیخته و بناهای باشکوهی چون مسجد شیخ بهایی، مسجد شیخ لطف‌الله، مسجد جامع، مسجد امام و عالی‌قاپو و دیگر شـاهکارهای معماری ایرانی، همچون گوهرهایی درخشان بر تارک میراث فرهنگی ما می‌درخشند، صحنه‌هایی تلخ و تأسف‌بار رخ می‌نماید و فریادی خاموش از دل سـنگ‌ها، گچ‌بری‌ها، دیوارها و درب‌ها برمی‌خیزد. بناهای تاریخی که چون تاجی زرین بر پیشـانی فرهنگ کشـور نشسـته‌اند که نه‌تنها در فهرست ثبت ملی جای گرفته‌اند، بلکه چشم جهانیان را به خود خیره کرده‌اند و هرسـاله هزاران گردشـگر از اقصی‌نقاط جهان را به سوی خود می‌کشانند تا در سایه‌سـار این گنبدها و ایوان‌ها، شکوه و عظمت هنر معماری ایرانی-اسلامی را لمس کنند.

اما چه تلخ اسـت که این گوهرهای بی‌بدیل، قربانگاه بی‌فرهنگی شده‌اند. در میان بازدیدها از میراث فرهنگی، صحنه‌هایی تلخ رقم می‌خورد: یادگاری‌هایی که بر دیوارها و درهای این بناهای تاریخی حک شـده‌اند. آنها حکایت از زخم‌هایی دارند که بر پیکره تاریخ نشسـته؛ نام‌هایی عاشـقانه که گویی عشق را در خراش سنگ جست‌وجو می‌کنند؛ جملاتی چون «دوسـتت دارم» که زودگذرتر از باد بر در و دیوار و سـتون‌های اماکن تاریخی حک شـده است. مردمانی که نام خود یا معشوقه‌شـان را بر سنگ و چوب و دیوار و درب حک می‌کنند، یا با عباراتی چون «دوسـتت دارم» عشقی زودگذر را جاودانه می‌پندارند. یا گروهی دیگر که با حک نام خود و معشوقه‌شـان سـعی به یادگاری نوشـتن بر میراث تاریخی چندین و چندصدسـاله دارند. جالب‌تر آنکه نام شرکت مهندسین مشاوری که باید پاسدار دانش و پیشـرفت و توسعه باشد، هم به چشم می‌خورد. گویا این شرکت با خود گفته‌اند: کجا بهتر از پیکره تاریخ بـرای تبلیغی تجاری. خلاصه که این اقدامات، فارغ از اینکه مرتکب آن یک عاشق شکست‌خورده باشد یا یک مهندس یا پزشک یا کارگر یا هر قشـر دیگر، این‌گونه رفتارها فقط نشان‌دهنده یک بی‌تفاوتی عمیق به میراث فرهنگی است.

ما که ادعای پیشینه‌ای قدیمی داریم، از کوروش و هخامنشیان سخن می‌گوییم و به ادب و اخلاق ایرانی می‌بالیم، اما در عمل لاف می‌زنیم. از هنر معماری دوران صفوی و کاشـی‌کاری‌های بی‌نظیر می‌گوییم، اما با خراشیدن یادگاری بر آنها، این هنر را به سـخره می‌گیریم. ما میراث خود را با دسـتان خویش نابود می‌کنیم و در سـایه تاریـخ لاف می‌زنیم. از ادبیات کهن سـخن می‌رانیم؛ از فردوسـی که شاهنامه‌اش حماسه‌آفرین است و از سعدی که گلستان و بوستانش درس اخلاق می‌دهـد، از مولانا که مثنوی‌اش دریای معرفت اسـت و از حافظ که غزل‌هایش آینه روح ایرانی اسـت. اما در برابر این میراث، چگونه عمل می‌کنیم؟ با نوشـتن یـادگاری بر دیوارهای تاریخـی، هویتمان را انکار می‌کنیم و در سـایه تاریخ لاف می‌زنیم.

ما از درآمدزایی کشـورهای دیگر از اماکن تاریخی‌شان سخن می‌گوییم، اینکه چگونه ایتالیا، فرانسـه یا یونان با حفظ و بهره‌برداری هوشـمندانه از میراثشان، اقتصاد خود را رونق می‌بخشـند. چگونه از اماکن تاریخی‌شان ثروت می‌آفرینند و گردشـگران را جذب می‌کنند درحالی‌که مـا از این گنجینه‌ها غفلت می‌کنیم و میراث تاریخی و فرهنگی را از ارزش می‌اندازیم.

چندی پیش، ویدئویی از یک مکان تاریخی در ایتالیا دیدم؛ کشوری با ذخایر غنی میراثی چون رم باسـتان و واتیکان. در آنجا و در حوضچه‌ای باستانی، گردشگری پـای خود را به آب فروبرد؛ فقط یکی در میان انبوه جمعیت. بلافاصله دو مأمور پلیس مداخله کردند. در ایتالیا، چنین تخلفاتی نه‌تنها ممنوع است، بلکه با جرایم سـنگین مالی -از ۵۰۰ یورو تا بیشتر- و حتی در مواقعی با بازداشت همراه است. اما ما، با آن‌همه میراث پراکنده در هر گوشـه کشـور، از شمال تا جنوب، از شرق تا غرب، همچنان به این رفتارهای ناپسـند ادامه می‌دهیم. حتی در سـال ۱۴۰۳ خورشیدی که جهان به سوی حفظ پایدار میراث گام برمی‌دارد، ما بر سر درودیوار بناهای تاریخی یادگاری می‌نویسیم، آنها را مخدوش می‌کنیم و به نسل‌های آینده، نه میراثی پاک، که زخم‌هایی ماندگار هدیه می‌دهیم.

زمان آن رسـیده که از این لاف‌زنی‌ها دسـت برداریم و بـا احترام واقعی به میراثمان، هویتمان را پاس داریم، وگرنه این بناهای تاریخی ارزشمند که گوهری از میراث فرهنگی در هر گوشـه از کشور است، نه‌تنها گردشگران جهانی را از دست خواهند داد، بلکه روح فرهنگمان را نیز به باد خواهند سپرد.

گزارش میدانی «شرق» از ۱۰ منطقه جنگ‌زده تهران، ۱۱۸ روز پس از حملات اسرائیل که هنوز کار بازسازی آنها شروع نشده است

ویرانه‌های شهر

گفت‌وگو با اهالی خسارت‌دیده از جنگ در مناطق مختلف تهران، نشان می‌دهد روند بازسازی بسیار کند و حتی آغاز نشده، کارت اعتباری برای جبران خسارت‌ها بسیار ناچیز است، کارفرماها حاضر به بازسازی نیستند و خانه‌های تخریب‌شده تبدیل به مکانی ناامن شده است

محمدحسـین موسوی: درست ۱۰۷ روز از اعلام آتش‌بس حملات اخیر اسرائیل علیه ایران می‌گذرد اما بررسی‌های میدانی «شرق» از ۱۰ منطقه جنگ‌زده تهران و گفت‌وگو با خسارت‌دیده‌های جنگ نشان می‌دهد هنوز بسیاری از خانه‌ها، ویرانه مانده‌اند. همه اینها در شرایطی است که مسئولین شهرداری تهران از جمله علی نصیری، رئیس سازمان پیشـگیری و مدیریت بحران شهرداری تهران در مصاحبه‌های متعددی از جمله در تاریخ ۲۶ شهریور، از بازسازی بیش از ۹۰ درصد خانه‌های آسیب‌دیده جنگ، خبر داده‌اند. خبرنگار «شـرق» به سراغ مسئولان شهرداری از جمله «مهدی عباسی»، عضو شورای شهر تهران و «علی نصیری»، رئیس سازمان مدیریت و پیشگیری بحران شهرداری تهران رفت اما آنها حاضر به پاسـخ‌گویی نشدند. خسـارت‌دیدگان ناامیدند؛ آنها را از هتل‌ها خارج کرده‌اند در حالی که پول کافی برای خرید کالاهای خانگی و رهن خانه نداده‌اند. مسئولان شهرداری تهران که بارها وعده بازسازی داده‌اند، نه به کمک خسارت‌دیدگان آمدند و نه اقدامی برای بازسازی‌ها انجام دادند.

خیابان شریعتی؛ «فقط ۲۱۰ میلیون تومان دادند»

«آقای دهقان» خانه‌ای در کوچه «یارمدی» خیابان شـریعتی اجاره کرده بود. اجاره‌نشـین بود تا وقتی که یک انفجار موشـکی، خانه‌اش را تخریب کرد. وقتی به کوچه یارمدی می‌رسید، بنرهایی در اول و آخر کوچه می‌بینید که بر روی آنها نوشته شده: «به علت عملیات سـاختمانی، امکان تردد خودرو ممنوع است». از خیابان شـریعتی چند قدم که در یارمدی پیش بروید، پرچم، پوستر، شعار و یک خودرو له‌شـده، محل سـاختمان فروریخته را به شما نشان می‌دهد. یک سـاختمان به طور کل تخریب شده، یک ساختمان با موج انفجار آسیب‌دیده و یک سـاختمان نیز که ساختمان کناری خانه هدف موشـک بوده، از درون به طور کل خراب شـده است. صدای چکش و دسـتگاه‌های ساختمانی به شما امید می‌دهد که حتما خانه در حال ساخته‌شـدن است، اما وقتی نگاهی به اطراف می‌کنید، متوجه می‌شوید که بعد از سه ماه، تازه تخریب خانه شروع شده اسـت. «آقای دهقان» می‌گوید: «قرار بود برای خرید وسایل خانـه به ما ۲۵۰ میلیون تومان بدهند، اما فقط ۲۱۰ میلیون دادند، برای ۴۰ میلیون باقی به هرجا مراجعه کردیم گفتند نمی‌دهیم». به گفته او، برای دریافت باقی پول، در دو ماه اخیر شـهرداری او را به وزات صمت، وزارت صمت او را به بیمه و بیمه او را به شهرداری ارجاع داده است و در نهایت هیچ پولی نداده‌اند: «با ۲۱۰ میلیونی که دادند توانستم فقط چهار قلم کالای خانه بخرم. باقی وسایل را از جیب خودم خریدم». چون مستأجر بود، توانست پول پیش را از مالک بگیرد؛ پول پیشـی که ربطی به شهرداری نداشت: «مالک با من تعامل کرد و پول پیش خانه را به من برگرداند که بعد از دستور تخلیه هتل، توانستم با این پول خانه‌ای اجاره کنم».

میدان هشتم نارمک؛ «تنها هستیم»

محلـه نارمک از مناطقی بود که در اولین روز جنگ، به‌شـدت مـورد حمله قـرار گرفت؛ محلـه‌ای که بیـش از ۴۰۰۰ خانه‌اش آسـیب دید. سه سـاختمان از این ۴۰۰۰ خانه، در چهار راه کامیاب نارمک نزدیک به میدان هشـتم نارمک قرار داردند؛ جایی که پر از ویرانه‌های جنگ است. یکی از ساکنین این خیابان که مغازه‌اش در جنگ ۱۲روزه آسـیب دید می‌گوید: «شدت انفجار خیلی زیاد بود. مغازه‌ام به کل تخریب شـد، اما فقط پول شیشه‌های جلوی در را به من دادند. مجبور شـدم خودم بـرای خرید یخچال ۵۰ میلیون تومـان هزینه کنـم. ۴۰ روز هم بیکار بودم». حـالا ویرانه‌های این خیابان محل اقامت افراد بی‌خانمان شده است: «هرشب در یکی از خانه‌های تخریب‌شده، افرادی آتش روشن می‌کنند و می‌خوابند. این موضوع امنیت محله را تحت تأثیر قرار داده اسـت». رد آتش روی دیوارهایی که بخش زیادی از آنها تخریب شده دیده می‌شود که تأیید حرف‌های مرد اسـت. آقای «اَزشُدی» از افرادی است که خانـه‌ای در این محله اجاره کرده بود؛ خانه‌ای که حالا هیچ‌چیز از آن باقی نمانده است. او می‌گوید مسئولین شهرداری اصرار زیادی داشتند که جنگ‌زده‌ها زودتر هتل‌ها را تخلیه کنند: «به من ساعت ۱۰ شب، ۲۰۰ میلیون تومان دادند و گفتند تا صبح باید هتل را تخلیه کنی، در حالی که من هیچ‌جایی برای رفتن نداشـتم و تمام وسایل خانه‌ام از بین رفته اسـت. متأسـفانه هرچقدر می‌گذرد، برخورد مسئولان شهرداری با ما سردتر می‌شود». او می‌گوید این حمله جز خانه‌اش، وسـیله کار و سـلامتی‌اش را نیز از او گرفته است: «من با ماشـین کار می‌کردم و در جنگ ماشـینم زیر آوار از بین رفت. با برخورد موشک نیز سـر، دنده و دستم شکست و تمام هزینه‌های درمـان را خودم پرداخـت کردم». او که حالا توانسـته برای خود خانه‌ای اجاره کند، ادامه می‌دهد: «من کاملا تنها هستم و هیچ‌کس از هیچ نهادی به کمک من نیامد».

میدان ششم نارمک؛ «همه وسایل‌مان را دزدیدند»

میدان ششم نارمک نیز مورد حمله موشکی قرار گرفته است. در گوشـه‌ای از یک چهارراه، یک سـاختمان نیمه‌تخریب‌شده، دو ساختمان با ریزش نما، چند خانه با ستون‌های به طور کل کج شده و چند سـاختمان که از قرار مغازه و فروشـگاه بوده و حالا با خاک یکسان شده، قرار دارند. چند نفر در میان خاک‌ریزها ایستاده‌اند. یکی از آنها، مردی با لهجه رشـتی است. سـاختمانی که مغازه‌اش در آن قرار داشت، تخریب شده. او صاحب آژانس تاکسی تلفنی بود: «دیشب هرچه از وسـایل مغازه ما و خانه‌های اطراف باقی مانده بود را با وانت دزیدند و ما نمی‌دانیم از چه کسـی باید بخواهیم تا ماجرا را پیگیری کند». او می‌گوید حاصل ۲۵ سال کار او این آژانس تلفنی بوده و حالا از بین رفته اسـت: «من پست مخابراتی درست کرده بودم. چند تلفن با شماره خاص خریده بودم. اتاقی مخصوص راننده‌ها بازسازی کرده بودم. چند یخچال و تلویزیون داشتم. همه اینهـا از بین رفت». با این حال هیچ پولی به او نداده‌اند: «من اینجا را اجاره کرده بودم. به صاحب ملک پول داده‌اند، اما برای خسارت وسایل از بین رفته‌ام، نه بیمه و نه شهرداری حتی یک هزار تومانی نداده‌اند». این خسـارت‌دیده جنگ، از شهرداری ناامید شده است: «اوایل وقتی به دفتر مسـئولان شهرداری مراجعه می‌کردیم با ما برخورد خوبی داشـتند و سعی می‌کردند راضی‌مان کنند، اما حالا حتی یک لیوان آب دست ما نمی‌دهند و طوری برخورد می‌کنند که انگار ما از آنها چیزی بیشتر از حق‌مان می‌خواهیم».

گلزار، خیابان لادن؛ «ضمانت محضری و چک دادیم»

«خانم توکلی» یکی از افراد خسـارت‌دیده جنگ ۱۲روزه است. خانـه‌اش در کوچه «گلزار» خیابان لادن شـرقی منطقه یک قرار داشت؛ خانه‌ای در نزدیکی یکی از فرماندهان شهید. او از بدقولی مسـئولان شـهرداری می‌گوید: «اول به ما گفتند برای خانه شما جـواز رایگان افزایش تراکم می‌دهیـم. بعد از یک هفته اما گفتند که در صورتی این تراکم به شما تعلق می‌گیرد که سازنده از طرف شهرداری معرفی شـود». اما این شرط، مورد توافق آسیب‌دیدگان نیست: «کسی دوست ندارد سازنده خانه‌اش را دیگران انتخاب کنند. از سوی دیگر، بارها سازنده‌های شهرداری آمده‌اند و با دیدن سـاختمان گفتنـد برای آنها صرف ندارد با یک چنین تراکمی خانه را بسازند».

ادامه در صفحه ۱۰

خیابان شریعتی، کوچه یارمدی

میدان هشتم نارمک، چهارراه کامیاب

خبرهای روز

ازدواج ۸۰ساله‌ها

ایلنا: سخنگوی سازمان ثبت اسناد و املاک کشـور گفت: «تعداد ۱۷ فقره ازدواج برای زنان با بیش از ۸۰ سـال سن و ۷۳۸ مورد ازدواج نیز برای مردانی با سـن بیشتر از ۸۰ سال در شش ماه نخسـت سال ثبت شده اسـت». اعظم قویدل دراین‌باره گفت: «از ۲۲۸هزارو ۸۶۰ فقره ازدواج در شش‌ماهه نخست سـال جاری، بیشترین ثبت ازدواج در استان‌های تهران با ۲۸هزارو ۲۷۳ فقره ازدواج، خراسـان رضوی بـا ۲۲هزارو ۲۶ فقره و اسـتان خوزسـتان با ۱۶هزارو ۹۹۴ فقره ازدواج به عمل آمده است. همچنین در شش ماه اول سال ۱۴۰۴ تعداد ۸۹هزارو ۸۵۱ فقره طلاق ثبت شـده که بیشـترین فراوانی در استان‌های تهران با ۱۵هزارو ۲۰۶ فقره، خراسـان رضوی با ۹هزارو ۳۲۱ فقره و خوزسـتان با پنج هـزارو ۵۱۹ فقره بوده است. کمترین میزان طلاق در مدت مذکور در اسـتان ایلام با تعـداد ۴۵۳ مورد ثبت شده است». او افزود: «در شش‌ماهه سال ۱۴۰۳ تعداد ۲۳۹هزارو ۲۰۶ فقره ازدواج و ۹۳هزارو ۲۵۴ فقره طلاق در کشور به ثبت رسـیده و در مقایسه با شش‌ماهه نخست سـال جاری میزان ازدواج‌های ثبت‌شـده حدود چهار درصد و طلاق‌های ثبت‌شـده نیز حدود ۳،۵ درصد در نیمه ابتدایی سال جاری کاهش یافته‌اند». او گفت: «بیشترین فراوانـی ازدواج زنـان در سـنین ۱۹، ۲۰ و ۲۱ سـال به ثبت رسیده و بیشترین فراوانی ازدواج مـردان بـه ترتیب در سـنین ۲۶ و ۲۷ و ۲۵ سـال ثبت شده است و در زمینه طلاق‌های ثبت‌شـده برای زنان بیشـترین فراوانی در سـنین ۳۶ و ۳۵ و ۳۴ سـال و برای مردان در محدوده سنی ۳۵ تا ۴۰ سال ثبت شده اسـت. همچنین تعداد ۱۷ فقره ازدواج برای زنان با بیش از ۸۰ سال سن و ۷۳۸ مورد ازدواج نیز برای مردانی با سـن بیشتر از ۸۰ سال در شش ماه نخست سال ثبت شده است».

قطع خط تلفن مزاحمان اورژانس و آتش‌نشانی

ایسنا: معاون قضائی رئیس کل دادگستری استان تهران گفت: «پس از گرفتن فهرست شماره تلفن‌های مزاحم در مردادماه سال جاری مشخص شد برخی از آنها در یک ماه بارها بدون دلیل با اورژانس یا آتش‌نشانی تمـاس گرفته و بـا ایجـاد مزاحمت، در انجـام وظایـف قانونی و خدمت‌رسـانی دستگاه‌های مذکور اختلال ایجاد کرده‌اند؛ ازایـن‌رو براسـاس قانون خطـوط تلفن افراد مذکـور قطع شـد». «نیکـوکار» از اعلام اورژانس اسـتان تهران و سـازمان آتش‌نشـانی و خدمات ایمنی شـهرداری تهران مبنی بـر ایجاد مزاحمت‌های مکرر بـرای کاربران (اپراتورهای) دسـتگاه‌های مذکـور خبر داد و گفت: «در جلسـه‌ای با حضور نمایندگانی از دستگاه‌های ذی‌ربط از جملـه اداره کل ارتباطـات و فنـاوری اطلاعات استان تهران، شـرکت ارتباطات همـراه اول و شـرکت خدمـات ارتباطی ایرانسل، ابعاد حقوقی و اجتماعی موضوع بررسی شد».

جدول ۵۱۶۳ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- پیچ‌وتـاب- سـوره پنجاه‌وهشـتم قرآن- مجموعه‌داسـتانی نوشـته منیـرو روانی‌پـور ۲- سـفرکردن- ارفـاق- دوسـتی ۳- آلودگی و ناپاکـی- تابع- گلخن حمام ۴- مأنوس- از چهار جهـت اصلـی- خوابیده ۵- دریغ و افسـوس- طریقه و روش ۶- مـاه نو- کجاوه- درنظرگرفتن اهمیـت موضوعی ۷- چک مسـافرتی- پسـر مازندرانـی- نـی باریـک ۸- رایحـه- تابلـوی رنگ روغن اثر تئـودور جریکو، نقـاش رمانتیک فرانسوی- تلخ ۹- آزاداندیش در ادبیات عرفانی- برودت- رهبـر قوم هون ۱۰- شـاگرد مغازه- از لبنیات- بلندمرتبه ۱۱- از سـبزی‌های خوردنی- نوشـتن ۱۲- رنگ سـرخ پرچم المپیک نماد این قـاره اسـت- شـرح‌دهنده- بخیـل ۱۳- درجه حـرارت- گل لیلیوم- گناه بـزرگ ۱۴- رب‌النوع خورشید در مصر باستان- پاکیزگی- نوعی سس سالاد ۱۵- شهری در شرق استان تهران- شیطان- بله آلمانی.

عمودی:

۱- پرتابـه جنگی- به طور آشـکار- پروردگار ۲- قتلـگاه- همسـایه اسـتونی و لیتوانـی- دعوت‌شـده ۳- نام‌آوری- امیـدوار ۴- رایگان- کاسـه گدایی- جایگاه سرپوشیده برای نگهداری هواپیمـا ۵- پرداختـی مجرم بـرای مجازات- نوعی ترانه شـاد نواحـی جنوب ایـران- گمان ۶- پیش‌درآمـد آشـغال- از نمایشـنامه‌های مشـهور شکسـپیر- قانون مغول ۷- بارقه- لاف و گزاف- شـرط دوستی ۸- سـزاوار- معالجه- پاک‌شـده بـا آب ۹- مـرداب- گرامـی- آحـاد ۱۰- وقت و هنگام- هر بخش از مسـابقه بسکتبال- نت سوم ۱۱- دوتا نون- باصداقت- دستورات شرعی ۱۲- گوش‌کردن- پیامبری از بنی‌اسـرائیل- وسـط، میان ۱۳- سـرگردان- از تیم‌های باشـگاهی فوتبال ایتالیـا ۱۴- طناز- شـبه‌جزیره‌ای نزدیک سـیبری- غذایـی از آرد برنج و شـیر و شـکر ۱۵- عنصر مؤثر در تنظیـم فعالیت‌های بـدن- رهبر حـزب نازی- ریشخندکردن

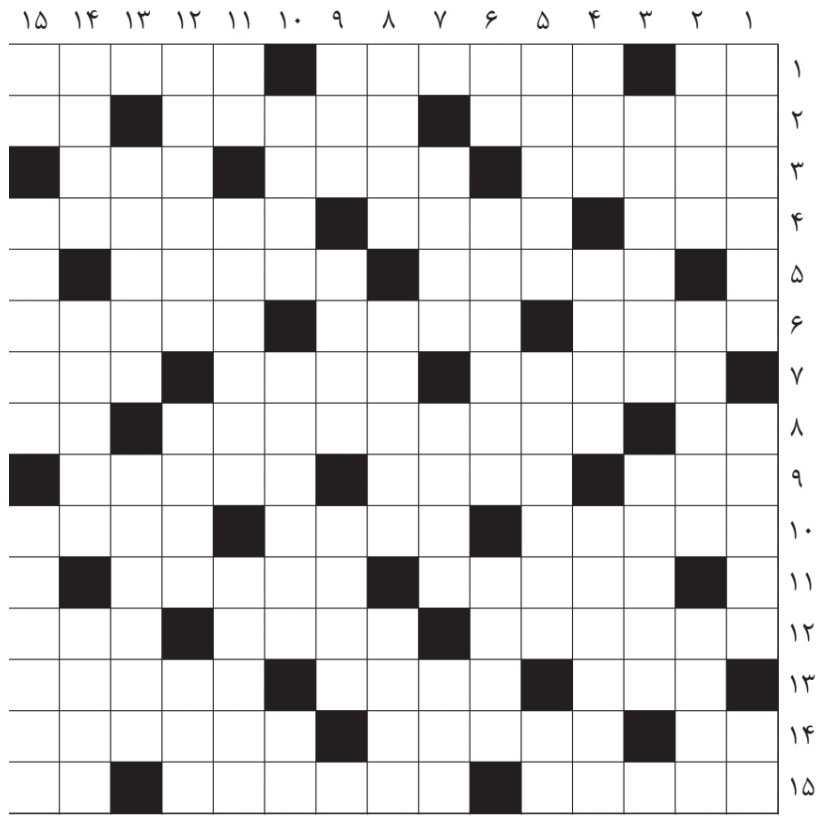

حل سودوکو ۴۱۵۸

۹	۶	۷	۱	۳	۵	۲	۴	۸
۸	۱	۲	۴	۷	۶	۵	۹	۳
۴	۵	۳	۲	۸	۹	۱	۷	۶
۳	۴	۱	۸	۲	۷	۹	۶	۵
۷	۹	۶	۵	۴	۱	۸	۳	۲
۵	۲	۸	۶	۹	۳	۴	۱	۷
۶	۳	۵	۹	۱	۲	۷	۸	۴
۲	۸	۹	۷	۶	۴	۳	۵	۱
۱	۷	۴	۳	۵	۸	۶	۲	۹

۴	۲	۱	۷	۵	۸	۶	۳	۹
۵	۹	۳	۴	۶	۱	۸	۲	۷
۷	۶	۸	۲	۹	۳	۱	۵	۴
۸	۴	۶	۳	۷	۵	۲	۹	۱
۱	۵	۹	۸	۴	۲	۷	۶	۳
۳	۷	۲	۶	۱	۹	۵	۴	۸
۹	۳	۵	۱	۸	۶	۴	۷	۲
۶	۱	۷	۹	۲	۴	۳	۸	۵
۲	۸	۴	۵	۳	۷	۹	۱	۶

حل جدول ۵۱۶۲

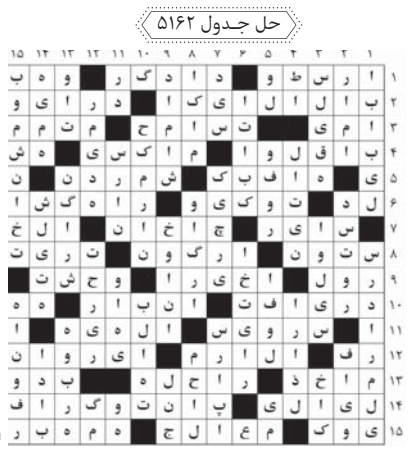

سودوکو سخت ۴۱۵۹

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۹			۶					
		۲			۹			۸
۶				۴	۲		۳	
		۸	۵				۶	
۲	۶			۱			۷	۴
	۷				۶	۸		
	۲		۱	۳				۶
۱			۲			۴		
					۴			۷

سودوکو ساده ۴۱۵۹

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

				۳		۸		
۷	۵			۶		۲	۴	
۸						۳		۱
۵			۳					۶
۶			۱	۴	۵			۸
۱					۲			۳
۹		۵						۷
	۸	۷		۱			۹	۴
		۴		۷				